

การเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้โดยใช้รูปแบบ QSCCS และสื่อประสมสำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

The Learning Outcomes on Basic Legal Knowledge Through the QSCCS Instructional
Model and Multimedia Among Grade 6 Students

ทัศนีย์ จุดกันทา^{1*}, วาญญู ขลิบเงิน² และชลายุทธ์ ครุฑเมือง³

Tassanee Judkanta^{1*}, Wathanyu Khlibngoen² and Chonlayut Khrutmuang³

¹นักศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

²อาจารย์ สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

³อาจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

¹Students of Curriculum and Instruction the Faculty of Education Uttaradit Rajabhat University

²Lecturer from Thai Language Program the Faculty of Education Uttaradit Rajabhat University

³Lecturer from Curriculum and Instruction the Faculty of Education Uttaradit Rajabhat University

*Corresponding Author Email: tassaneejudkan@gmail.com

Received: 12 July 2026 Revised: 1 August 2026 Accepted: 3 August 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ QSCCS และสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2. เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ของนักเรียนภายหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ และ 3. เพื่อศึกษา ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณกึ่งทดลอง มีเครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย แผนการ จัดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ QSCCS และสื่อประสม แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ และแบบสอบถามความพึง พ้อใจของนักเรียน โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านผาเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้ จากเครื่องมือการวิจัยมาวิเคราะห์ในสถิติการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และการทดสอบทีแบบกลุ่ม ตัวอย่างเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$, S.D.= 0.11) 2) นักเรียนมีผลการเรียนรู้หลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 351.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .33 และมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่ กำหนดไว้ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่า t เท่ากับ 152.77 และค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ .000 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$, S.D.= 0.05)

คำสำคัญ: กฎหมายน่ารู้, รูปแบบ QSCCS, สื่อประสม

Abstract

This research consists purposes were 1. to develop lesson plans on Essential Legal Knowledge using the QSCCS instructional model and multimedia for Grade 6 students 2. to investigate the students' learning achievement after receiving the instruction and 3. to examine the students' satisfaction with the instructional management. This study employed a quasi-experimental quantitative research design. The research instruments consisted of lesson plans on Know Your Laws using the QSCCS model and multimedia materials, a learning achievement test and a student satisfaction questionnaire. The sample comprised 30 Grade 6 students at Ban Pha Wiang School, under the jurisdiction of the Sukhothai Primary Educational Service Area Office 2, who were selected through cluster random sampling, with the classroom serving as the sampling unit. The data collected from the research instruments were analyzed using mean, standard deviation, percentage and a one-sample t-test. The findings revealed that 1) The overall appropriateness of the lesson plans was rated at the highest level ($\bar{x} = 4.55$, S.D. = 0.11) 2) The students' post-learning achievement had a mean score of 351.83 with a standard deviation of 0.33. The mean score was significantly higher than the predetermined criterion of 70% at the .05 significance level ($t = 152.77$, $p = .000$) and 3) The students' overall satisfaction with the learning management was rated at the highest level ($\bar{x} = 4.68$, S.D. = 0.05).

Keywords: Essential Legal Knowledge, QSCCS Instructional Model, Multimedia

บทนำ

กฎหมายในชีวิตประจำวันมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปลูกฝังจิตสำนึกในการปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง ตลอดจนเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันการกระทำความผิดที่อาจเกิดขึ้นในสังคม โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชนซึ่งอยู่ในช่วงวัยแห่งการเรียนรู้และการพัฒนาพฤติกรรม หากขาดความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักเกี่ยวกับกฎหมาย อาจส่งผลให้เกิดการกระทำที่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งส่งผลกระทบต่อผู้กระทำความผิด ครอบครัว และสังคมโดยรวม ข้อมูลสถิติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ประจำปี 2567 ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2567) แสดงให้เห็นว่า ความผิดที่พบมากที่สุด ได้แก่ ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา คิดเป็นร้อยละ 57.56 ของคดีทั้งหมด รองลงมาคือ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 22.45 และความผิดตามพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา คิดเป็นร้อยละ 19.99 เมื่อพิจารณาตามฐานความผิด พบว่า ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน และความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามลำดับ ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนที่ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกด้านกฎหมาย ตั้งแต่วัยเรียน แม้ว่าสถิติการกระทำความผิดดังกล่าวจะครอบคลุมเด็กและเยาวชนในช่วงอายุที่กว้างกว่านักเรียนระดับประถมศึกษา แต่ข้อมูลดังกล่าวสามารถสะท้อนแนวโน้มของปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต หากผู้เรียนไม่ได้รับการปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับกฎหมายตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ด้านกฎหมายในระดับประถมศึกษาจึงมีความสำคัญในฐานะการวางรากฐานให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของตนเอง สามารถพิจารณา

แยกแยะพฤติกรรมที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง ตระหนักถึงผลทางกฎหมายของการกระทำ รวมทั้งสามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม อันจะนำไปสู่การเป็นพลเมืองที่เคารพกฎหมาย มีความรับผิดชอบต่อสังคม และลดโอกาสในการกระทำผิดเมื่อเติบโตเป็นเยาวชน และประชาชนในอนาคต

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต กำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษาเกี่ยวกับระบบการเมืองการปกครองของประเทศไทย ลักษณะและความสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ของพลเมืองดี การมีค่านิยมที่พึงประสงค์ การธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย การมีส่วนร่วมในสังคม ตลอดจนการปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.132) จากการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องกฎหมายน่ารู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านผาเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับความรู้ด้านกฎหมายอยู่ในระดับที่ควรได้รับการพัฒนา โดยจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้และการสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอน พบว่า นักเรียนส่วนหนึ่งยังขาดความไม่เรียนรู้ ขาดความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ และยังไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้ทางกฎหมายไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้การเรียนรู้ยังไม่บรรลุผลตามเป้าหมายของหลักสูตร

จากการศึกษาวรรณกรรม แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ QSCCS ร่วมกับสื่อประสมเป็นแนวทางที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถตั้งคำถาม ค้นคว้าหาความรู้ สร้างองค์ความรู้ สื่อสาร และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการให้บริการหรือแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง ซึ่งช่วยพัฒนาทักษะการคิด การวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับบุณนิษั คำเนตร (2558, น.25) ที่กล่าวว่า รูปแบบ QSCCS เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพตามมาตรฐานสากล สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ การใช้สื่อประสม ได้แก่ วิดีทัศน์ประกอบการเรียนรู้ สื่อการนำเสนอด้วยโปรแกรม Microsoft PowerPoint และใบกิจกรรมที่ออกแบบให้สอดคล้องกับขั้นตอนของรูปแบบ QSCCS ยังช่วยให้การถ่ายทอดเนื้อหา มีความชัดเจนและน่าสนใจมากขึ้น ทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้กับสถานการณ์ในชีวิตจริง เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ ทั้งนี้ สอดคล้องกับสมุทธาน ดุลนีย์ (2563) ที่กล่าวว่า การนำสื่อประสมมาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจดำเนินการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ QSCCS และสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ได้ฝึกคิดวิเคราะห์ สืบค้นข้อมูล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ควบคู่กับการใช้สื่อประสมที่หลากหลายและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน อันจะช่วยส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจน พัฒนาทักษะการคิดและการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สูงขึ้น และเป็นแนวทางในการพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ QSCCS และสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ QSCCS และสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่อง กฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ QSCCS และสื่อประสม

การทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมนี้ มุ่งศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ QSCCS ร่วมกับสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการคิด และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต มีสมรรถนะในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม โดยเฉพาะสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย สิทธิ หน้าที่ และการปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) แนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ QSCCS ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การตั้งคำถาม (Question) การสืบค้นข้อมูล (Search) การสร้างองค์ความรู้ (Construct) การสื่อสาร (Communicate) และการบริการสังคม หรือนำความรู้ไปใช้ (Service) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการแสวงหาความรู้ สร้างองค์ความรู้จากประสบการณ์ของตนเอง และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด การเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ (Constructivism) ที่อธิบายว่าการเรียนรู้เกิดจากการที่ผู้เรียนสร้างความหมายจากประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ผ่านการลงมือปฏิบัติและการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม (Piaget, 1972; Vygotsky, 1978) อีกทั้งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิด วิเคราะห์ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง (Bonwell & Eison, 1991) ขณะเดียวกัน

สื่อประสม (Multimedia) ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นการบูรณาการข้อความ ภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว วิดีทัศน์ เกมการศึกษา และสื่อดิจิทัลเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสม ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เข้าใจเนื้อหาที่เป็นนามธรรมได้ง่ายขึ้น และสามารถเชื่อมโยงความรู้กับสถานการณ์ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดย Mayer (2009) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยสื่อประสมช่วยให้ผู้เรียนประมวลผลข้อมูลผ่านทั้งช่องทางการมองเห็นและการได้ยิน ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและจดจำเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ การเลือกใช้สื่อที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ยังช่วยส่งเสริมแรงจูงใจ ความสนใจ และการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่สนับสนุนประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการใช้สื่อประสมร่วมกับกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก โดยพบว่าสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พัฒนาศักยภาพการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ยังส่งผลให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับสูง (สิทธิวงศ์ และนาม่วงอ่อน, 2561; กองพิลา, 2564) นอกจากนี้ งานวิจัยของพิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข (2558) ยังชี้ให้เห็นว่าการจัดการ

เรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านการสืบค้นและการเรียนรู้ร่วมกัน สามารถพัฒนาความสามารถในการคิดขั้นสูงและการประยุกต์ใช้ความรู้ได้ดีกว่าการจัดการเรียนรู้แบบบรรยาย ขณะที่สุนันทา ยินดีรัมย์ และคณะ (2557) พบว่า การใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนร่วมกับสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ แม้ว่าจะมีงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบ QSCCS และการใช้สื่อประสมในรายวิชาต่าง ๆ แต่ยังไม่พบว่าการประยุกต์ใช้รูปแบบดังกล่าวกับการจัดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังมีการศึกษาไม่มากโดยเฉพาะการบูรณาการกระบวนการ QSCCS ร่วมกับสื่อประสมเพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้และความพึงพอใจของผู้เรียนในบริบทของโรงเรียนประถมศึกษา ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งพัฒนาและศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ QSCCS ร่วมกับสื่อประสม เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย สามารถคิดวิเคราะห์และตัดสินใจจากสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ประกอบด้วย

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในเครือข่ายแม่สิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 145 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านผาเวียง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่มโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม (Cluster Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประกอบด้วย

2.1 การพัฒนาและออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ QSCCS และสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ QSCCS และสื่อประสม พร้อมทั้งวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านผาเวียง เพื่อกำหนดโครงสร้างเนื้อหา ซึ่งประกอบด้วย 5 เรื่อง ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับเทคโนโลยี รวมเวลา 16 ชั่วโมง ทั้งนี้ผู้วิจัยจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 16 แผน พร้อมแบบฝึกหัดระหว่างเรียน แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้หลังเรียน จำนวน 30 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 5 ด้าน แล้วนำเครื่องมือทั้งหมดไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการจัดการเรียนการสอน พร้อมประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ภายหลังได้รับข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ แบบฝึกหัด แบบทดสอบ และแบบสอบถามความพึงพอใจให้มีความสมบูรณ์ ก่อนนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ห้องที่ 2 โรงเรียนสุเม่น จำนวน 20 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีบริบทใกล้เคียงกัน เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแผนการจัดการเรียนรู้ ค่าความยาก

ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ รวมทั้งค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ความพึงพอใจ เมื่อเครื่องมือวิจัยผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว ผู้วิจัยจึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างตามแผน การวิจัยที่กำหนดไว้

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้และเครื่องมือวิจัยผ่านการตรวจสอบคุณภาพและมีคุณภาพตามเกณฑ์แล้ว ผู้วิจัยได้นำแผนการ จัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้หลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างตามแบบแผนการวิจัย โดยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ QSCCS และสื่อประสม จำนวน 16 ชั่วโมง พร้อมทั้งเก็บคะแนนระหว่างเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการจัดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ โดยใช้ รูปแบบ QSCCS ร่วมกับสื่อประสม จำนวน 16 แผน รวม 16 ชั่วโมง พร้อมดำเนินการทดสอบหลังเรียน รวมทั้งประเมินความพึง พอใจของนักเรียนหลังสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมทางสถิติทางกรวิจัย

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการเปรียบเทียบโดยการทดสอบค่าที (t- test)

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ QSCCS และสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6

ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ QSCCS และสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ QSCCS และสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.55$, S.D. = 0.11) เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่า ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.83$, S.D. = 0.14) รองลงมาเป็น ด้านมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดมีความ เหมาะสมสูงสุด ($\bar{x} = 4.83$, S.D. = 0.29) และด้านสาระการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.19) ตามลำดับ

2. การศึกษาผลการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ QSCCS และสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปี ที่ 6

ผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ QSCCS และสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปี ที่ 6 พบว่า นักเรียนมีผลการเรียนรู้โดยรวม 330 คะแนน ($\bar{x} = 20.63$ S.D.=0.41) จากคะแนนเต็ม 372 คะแนน นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ (K) โดยรวม 135 คะแนน ($\bar{x} = 8.44$ S.D.=0.08) จากคะแนนเต็ม 160 คะแนน ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) โดยรวม 132 คะแนน ($\bar{x} = 8.25$ S.D.=0.17) จากคะแนนเต็ม 148 คะแนน และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A) โดยรวม 63 คะแนน ($\bar{x} = 3.94$ S.D.=0.16) จากคะแนนเต็ม 64 คะแนน

และการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ QSCCS และสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ QSCCS และสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70

กลุ่มทดลอง	n	คะแนนเต็ม	ร้อยละ 70 เกณฑ์ที่กำหนด (คะแนน)	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
หลังเรียน	30	402	281.40	351.83	.33	152.77	.000

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ QSCCS และสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องกฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ QSCCS และสื่อประสม

ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องกฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ QSCCS และสื่อประสม ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ QSCCS และสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การประเมินความพึงพอใจ	ระดับความเหมาะสม		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ด้านผู้สอน	4.87	0.05	มากที่สุด
ด้านเนื้อหา	4.93	0.06	มากที่สุด
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.91	0.05	มากที่สุด
ด้านสื่อ	4.85	0.04	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล	4.90	0.10	มากที่สุด
รวม	4.68	0.05	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ QSCCS ร่วมกับสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$, S.D. = 0.05) เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน โดยด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.91$, S.D. = 0.05) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{x} = 4.90$, S.D. = 0.10) ตามลำดับ

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปและอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ QSCCS และสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ QSCCS และสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 16 แผน รวมเวลา 16 ชั่วโมง มีความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ QSCCS และสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 16 แผน รวมเวลา 16 ชั่วโมง มีความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นผลมาจากผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560 มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ และการวัดและประเมินผลให้มีความสอดคล้องกัน นอกจากนี้ แผนการจัดการเรียนรู้ได้รับการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้ ส่งผลให้แผนมีองค์ประกอบครบถ้วน มีลำดับขั้นตอนของกิจกรรมที่ชัดเจน และเหมาะสมกับเนื้อหาและระดับพัฒนา การของผู้เรียนการจัดการกิจกรรมตามรูปแบบ QSCCS ซึ่งประกอบด้วยการตั้งคำถาม การสืบค้นข้อมูล การสร้างองค์ความรู้ การสื่อสาร และการนำความรู้ไปใช้ ร่วมกับสื่อประสมที่เหมาะสม ยังช่วยให้กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายและเอื้อต่อการมีส่วนร่วมของผู้เรียน จึงทำให้แผนการจัดการเรียนรู้ได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับพิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข (2558) ที่เสนอว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ สืบค้นข้อมูล และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังสอดคล้องกับสุนันทา ยินดีรัมย์ และคณะ (2557) ซึ่งพบว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดร่วมกับการใช้สื่อประสมช่วยให้แผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

2. เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ QSCCS และสื่อประสม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ เรื่อง กฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ QSCCS และสื่อประสม มีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ QSCCS และสื่อประสม มีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ผลดังกล่าวมาจากรูปแบบ QSCCS เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดขั้นตอนการเรียนรู้ไว้อย่างเป็นลำดับ เริ่มจากการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ การนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสร้างองค์ความรู้ การสื่อสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ส่งผลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาเรื่องกฎหมายอย่างเป็นระบบและสามารถเชื่อมโยงความรู้กับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เมื่อพิจารณาตามขั้นตอนของรูปแบบ QSCCS ขั้นตอนการตั้งคำถามช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจประเด็นปัญหาทางกฎหมาย ขั้นตอนการสืบค้นข้อมูลช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษาความรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ขั้นตอนการสร้างองค์ความรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนวิเคราะห์และสรุปสาระสำคัญด้วยตนเอง ขั้นตอนการสื่อสารช่วยให้ผู้เรียนได้อธิบายและแลกเปลี่ยนความเข้าใจกับเพื่อน และขั้นตอนการนำความรู้ไปใช้ช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงหลักกฎหมายกับแนวทางการปฏิบัติตนในสถานการณ์ใกล้ตัว กระบวนการดังกล่าวจึงสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาและสามารถ ทำแบบทดสอบหลังเรียนได้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด การใช้สื่อประสม ได้แก่ สื่อ PowerPoint ภาพประกอบ วิดีทัศน์ ใบงาน กรณีศึกษา และสถานการณ์ตัวอย่าง ยังช่วยนำเสนอเนื้อหากฎหมายที่มีลักษณะเป็นนามธรรมให้มีความชัดเจนและเข้าใจง่ายขึ้น สื่อแต่ละประเภททำหน้าที่สนับสนุน

การเรียนรู้ในลักษณะที่แตกต่างกัน ทำให้ผู้เรียนสามารถรับรู้เนื้อหาผ่านข้อความ ภาพ และสถานการณ์ที่เป็นรูปธรรม อีกทั้งช่วยกระตุ้นความสนใจและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ จึงอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผลการวิจัยสอดคล้องกับพิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข (2558) ที่กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้แบบ QSCCS ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านการตั้งคำถาม การสืบค้น การวิเคราะห์ การสื่อสารและการนำความรู้ไปใช้ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับสุนันทา ยินดีรัมย์ และคณะ (2557) ซึ่งพบว่า การใช้สื่อประสมร่วมกับการจัดกิจกรรมที่เน้นกระบวนการคิดช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ชัดเจนและมีผลการเรียนรู้สูงขึ้น

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องกฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ QSCCS และสื่อประสม พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ QSCCS และสื่อประสม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่องกฎหมายน่ารู้ โดยใช้รูปแบบ QSCCS และสื่อประสม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การตั้งคำถาม การค้นคว้าข้อมูล การทำกิจกรรม การนำเสนอผลงาน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการประยุกต์ใช้ความรู้กับสถานการณ์ใกล้ตัว ทำให้ผู้เรียนไม่ได้เป็นเพียงผู้รับข้อมูลจากครู แต่ได้มีบทบาทในการแสวงหาและสร้างความรู้ด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมกลุ่มยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น รับฟังผู้อื่นและร่วมกันปฏิบัติงาน ส่งผลให้บรรยากาศในชั้นเรียนเอื้อต่อการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ร่วมกัน ขณะเดียวกัน ครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก คอยให้คำแนะนำ กระตุ้นการคิด และให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างเหมาะสม จึงช่วยให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการเข้าร่วมกิจกรรมและกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น นอกจากนี้ สื่อประสมที่นำมาใช้ เช่น สื่อ PowerPoint ภาพประกอบ วิดีทัศน์ ใบงาน กรณีศึกษา และสถานการณ์จำลอง มีความหลากหลายและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ทำให้เนื้อหากฎหมายมีความชัดเจน น่าสนใจ และเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันได้ง่ายขึ้น ผู้เรียนจึงเกิดความสนใจ มีความกระตือรือร้น และรู้สึกสนุกกับการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลต่อระดับความพึงพอใจโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ Vygotsky (1978) ที่อธิบายว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งสอดคล้องกับ Bonwell และ Eison (1991) ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการคิด การอภิปราย และการลงมือปฏิบัติ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับพิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข (2558) ที่เสนอว่ารูปแบบ QSCCS ช่วยให้ผู้เรียนมีบทบาทในการสร้างความรู้และสื่อสารความเข้าใจของตนเอง ตลอดจน สอดคล้องกับสุนันทา ยินดีรัมย์ และคณะ (2557) ศิริพร พรหมมา (2566) และ Sari และคณะ (2022) ซึ่งพบว่า การจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญร่วมกับการใช้สื่อที่หลากหลายช่วยส่งเสริมความสนใจ การมีส่วนร่วม และความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้

ข้อค้นพบทางวิชาการ หรือองค์ความรู้ใหม่

การวิจัยนี้ พบว่า ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ด้านการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาที่บูรณาการ รูปแบบ QSCCS ร่วมกับสื่อประสม เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ด้านกฎหมายของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยพบว่า การจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้น ได้แก่ การตั้งคำถาม (Question) การสืบค้นข้อมูล (Search) การสร้างองค์ความรู้ (Construct) การสื่อสาร (Communicate) และการนำความรู้ไปใช้เพื่อสังคม (Service) ร่วมกับการใช้สื่อประสมอย่างเป็นระบบ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เชื่อมโยงความรู้กับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และนำความรู้ด้านกฎหมายไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ QSCCS ที่เน้นการสร้างองค์ความรู้และการเรียนรู้ผ่าน

การลงมือปฏิบัติ ดังนั้น องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการกระบวนการ QSCCS ร่วมกับสื่อประสม ไม่เพียงช่วยยกระดับผลการเรียนรู้ด้านกฎหมายของผู้เรียนเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน การแก้ปัญหา และการประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตจริง ซึ่งเป็นสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มสาระสังคมศึกษา รวมถึงรายวิชาอื่นที่มุ่งเน้นการเรียนรู้เชิงรุกและการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สามารถนำรูปแบบ QSCCS ร่วมกับสื่อประสมไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย หน้าที่พลเมือง หรือประเด็นทางสังคมที่ใกล้ตัวผู้เรียน โดยควรปรับเนื้อหา กิจกรรม และสื่อให้เหมาะสมกับระดับชั้นและบริบทของผู้เรียน

1.2 ครูผู้สอนควรนำรูปแบบ QSCCS ไปใช้ควรดำเนินกิจกรรมให้ครบตามลำดับขั้น ได้แก่ การตั้งคำถาม การสืบค้นข้อมูล การสร้างองค์ความรู้ การสื่อสาร และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และสามารถเชื่อมโยงความรู้กับสถานการณ์ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

1.3 ครูผู้สอนควรเลือกใช้สื่อประสมที่หลากหลายและสอดคล้องกับเนื้อหา เช่น สื่อ PowerPoint ภาพประกอบ วิดีทัศน์ ใบงาน กรณียศึกษา และสถานการณ์จำลอง เพื่อช่วยให้เนื้อหากฎหมายที่มีลักษณะเป็นนามธรรมมีความชัดเจน เข้าใจง่าย และเหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียนระดับประถมศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ QSCCS ร่วมกับสื่อหรือเทคโนโลยีการเรียนรู้รูปแบบอื่น เช่น สื่อดิจิทัล เกมการศึกษา หรือแอปพลิเคชันทางการศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้

2.2 ควรมีการศึกษาผลระยะยาวเกี่ยวกับการนำความรู้ด้านกฎหมายไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน เพื่อประเมินความคงทนของการเรียนรู้และพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎหมายในอนาคต

2.3 พัฒนาสื่อดิจิทัลที่หลากหลาย เช่น เกมการเรียนรู้ สื่อปฏิสัมพันธ์ หรือแอปพลิเคชันทางการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2567). รายงานสถิติการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ประจำปี 2567. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชญาณิศ ดวงระหว่า. (2560). การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 Steps. วารสารวิชาการครูศาสตร์, 14(2), 88–102.
- ทิพรัตน์ สิทธิวงศ์ และทเนศ วงศ์นาม. (2559). การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (QSCCS) เพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์, 27(2), 82–95.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.

- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียรวิทย์ ยืนดีสุข. (2558). ทักษะการจัดการเรียนรู้แบบ QSCCS เพื่อพัฒนาการคิดและการแก้ปัญหา. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. เล่ม 116, ตอนที่ 74 ก, 19 สิงหาคม 2542, หน้า 1-32.
- โรงเรียนบ้านผาเวียง. (2567). รายงานผลการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เรื่องกฎหมายน่ารู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปี การศึกษา 2567. โรงเรียนบ้านผาเวียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2.
- วุฒิพงษ์ คำเนตร. (2558). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ QSCCS เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดของผู้เรียน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนเรศวร: พิษณุโลก.
- สุนันทา ยืนดีรัมย์ และคณะ. (2557). การใช้สื่อประสมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 9(2), 65-78.
- สุนันทา ดุณนีย์. (2562). การพัฒนาสื่อประสมเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนันทา ดุณนีย์. (2563). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อประสม เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หน่วยพื้นฐานของสิ่งมีชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม: มหาสารคาม.
- Bonwell, C. C., & Eison, J. A. (1991). *Active learning: Creating excitement in the classroom*. ASHE-ERIC Higher Education Report No. 1. George Washington University.
- Mayer, R. E. (2009). *Multimedia learning*. (2nd ed.). Cambridge University Press.
- Piaget, J. (1972). *The psychology of the child*. Basic Books.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.